

Гіда О.Ф., головний науковий співробітник Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при Раді національної безпеки і оборони України, кандидат юридичних наук, доцент

ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ВИКЛИКАМ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

В сучасних умовах рівень захисту національних інтересів будь-якої держави визначається її умінням захищати свій інформаційний простір від всякого роду деструктивних впливів. Адже тенденції останніх десятиліть переконливо свідчать, що саме в ньому найбільш активно здійснюється невоєнне протиборство між державами та намагання впливати на різні сегменти їх суспільно-політичного і економічного життя.

Не залишаються осторонь використання можливостей інформаційних технологій і організовані злочинні угруповання. З їх допомогою вони вдосконалюють методи і способи вчинення традиційних, здебільшого, корисливих, злочинів (шахрайства, вимагання, крадіжок, розповсюдження контрафактної продукції тощо), а також створюють їх нові різновиди.

Загострення ситуації у вітчизняному інформаційному просторі стала причиною формування нових викликів і загроз національній безпеці України. У першу чергу, мова йде про створення системи внутрішньої безпеки, пов'язаної з проблемами широкої комп'ютеризації сфер державного управління і оборони, а

також автоматизацією технологічних процесів в галузях, котрі забезпечують сталий розвиток країни та її суверенітет. Зокрема, мова йде про об'єкти критичної інфраструктури держави, які стають надзвичайно уразливими для всякого роду атак та інших протиправних впливів з використанням кібер-ресурсів. Як наслідок, суттєво підвищуються ризики штучного створення надзвичайних ситуацій і техногенних катастроф, котрі можуть нести реальні загрози для життя і здоров'я людини. Однак, навіть незважаючи на те, що в новій редакції Стратегії національної безпеки України серед шляхів забезпечення безпеки інформаційно-телекомунікаційних систем йдеться і про системи управління об'єктами критичної інфраструктури (пункт 4.3.8.), в чинному законодавстві зміст цього поняття залишається досі не визначеним [1].

Необхідно також мати на увазі, що міжнародна спільнота дедалі частіше звинувачує Україну в інтелектуальному піратстві. За межами країни створюється ілюзія тотального ігнорування українцями права інтелектуальної власності та формується громадська думка щодо необхідності вжиття проти них відчутних економічних і політичних санкцій.

Не менш важливим напрямом забезпечення інформаційної безпеки країни є дотримання певних стандартів застосування інформаційно-комунікаційних технологій в медіа просторі. Це особливо важливо у зв'язку з тим, що останнім часом дедалі частіше вони виступають як засоби ведення гібридної війни Російської Федерації проти України. В контексті даної проблеми, слід зважати і на те, що українське інформаційне поле формується під повсякденним масованим впливом закордонних чинників. Як наслідок, події, що відбуваються в нашій країні, здебільшого висвітлюються інформаційними агенціями інших держав, а тому часто подаються під кутом їхніх геополітичних інтересів [2].

Свого вирішення з боку держави потребує проблема щодо спонування і стимулювання працівників засобів масової інформації до об'єктивності і неупередженості. У зв'язку з цим одним із напрямів державної інформаційної політики має стати забезпечення механізмів протидії відтворенню в друкованих і електронних мас-медіа контенту, котрий викривлює реальні події, нагнітає

аморальність, нехтування громадянськими принципами, зневагу до закону і всюдозволеність [3, с.70-71].

Натомість, більш активно можливості ЗМІ повинні використовуватись державою для роз'яснення владою змісту реформ та очікуваних результатів від їх реалізації, оперативно реагувати на світові й внутрішні події, які торкаються національних інтересів. Слід також націлювати їх на нейтралізацію негативних впливів на свідомість людей, які відбуваються шляхом використання інформаційного простору різного роду деструктивними силами [4, с.79].

Подальшого удосконалення потребує нормативно-правове забезпечення інформаційної сфери. Зокрема, слід подолати його пасивний характер і неконкретність. Потребує уточнення, розширення і деталізації понятійно-категоріальний апарат, уникнення розмитості багатьох понять і формулювань, без чого неможливо налагодження чіткої роботи відповідних служб і установ, забезпечення їх ефективної взаємодії [5, с. 161-162].

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що рівень національної безпеки України в інформаційній сфері ще не повною мірою забезпечує своєчасну і ефективну протидію викликам і загрозам, які реалізуються шляхом деструктивних впливів у вітчизняному інформаційному полі.

Тому в числі пріоритетних напрямів забезпечення надійного захисту національного інформаційного простору і телекомунікаційної інфраструктури слід зосередити увагу на вирішенні наступних завдань:

- удосконаленні нормативно-правового регулювання інформаційних відносин шляхом консолідації національного законодавства та його адаптації до міжнародних правових норму цій сфері;

- забезпеченні державного регулювання галузі безпеки об'єктів критичної інфраструктури, залученні і стимулюванні приватних структур і окремих осіб до протидії несанкціонованим впливам і атакам; .

- розвитку фундаментальної і прикладної науки та консолідації зусиль органів державної влади й інститутів

громадянського суспільства для забезпечення захисту державних інтересів у галузі інформаційної безпеки.

Список використаних джерел

1. Указ Президента України від 08.06.2012 № 389/2012 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 8 червня 2012 року «Про нову редакцію Стратегії національної безпеки України» [Електронний ресурс]. - Законодавство України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/389/2012>

2. Ірина Штогрін. «Називай агресію «захистом»: принципи інформаційної війни проти України» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article>

3. Поляруш А. А Информационная война против Украины: причины и социально-политические технологии / Поляруш А. А., Юрченко А. М. - К. : Изд-во «Кий», 2011. - 200 с.

4. Поляруш А. А. Украина: эволюция «революций» / А. А. Поляруш, А. М. Юрченко. - К. : Саммит-книга, 2013. - 219 с.

5. Ліпкан В. А. Консолідація інформаційного законодавства України : [моногр.] / В. А. Ліпкан, М. І. Дімчогло / за заг.ред. В. А. Ліпкана. - К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2014. - 416 с.